

Výkladové poznámky k biblickým veršom z úlohy č. 11

Tvorivá láska

Nedeľa: Kupovať zadarmo?

(Iz 55,1-7 SEkP) ¹*Pod'zte všetci smädní k vode! Aj vy, čo ste bez peňazí, pod'zte! Kupujte a jedzte, pod'zte a kupujte, kupujte zadarmo bez platenia víno aj mlieko.* ²*Prečo dávate peniaze za to, čo nie je chlieb, a vašu robotu za to, čo nenasýti? Pozorne ma počúvajte a budete jesť dobroty, vaše hrdlo si v hojnosti pochutí.* ³*Nakloňte si uši a pod'zte ku mne, počúvajte a budete žiť. Uzavriem s vami večnú zmluvu, preukážem milosrdenstvo prisľúbené Dávidovi.* ⁴*Hľa, urobil som ho svedkom pre ľudí, ich kniežat'om a vládcom.* ⁵*Hľa, privoláš národ, ktorý nepoznáš. Národy, čo ťa nepoznajú pribehnú k tebe, kvôli Hospodinovi, tvojmu Bohu, Svätému Izraela, lebo ťa oslávil.* ⁶*Hľadajte Hospodina, kým sa dá nájsť, volajte ho, dokiaľ je nablízku.* ⁷*Bezbožný nech zanechá svoju cestu a hriechy svoje zmýšľanie. Nech sa vráti k Hospodinovi a on sa nad ním zmiluje; k nášmu Bohu, lebo on veľa odpúšťa.*

V tejto pasáži už nie je oslovený Jeruzalem (ženský rod, jednotné číslo - ako v kapitole 54), ani Hospodinov služobník (mužský rod, jednotné číslo), ale oslovenie je adresované davom (mužský rod, množné číslo). Pod pojmom dav môžeme vidieť národy vrátane Božieho ľudu.¹

vv. 1-2: Tieto verše vyjadrujú pozvanie od Hospodina ľuďom, ktorí sú smädní (v. 1) a hladní (v. 2). Smäd, ale aj hlad sú výrazy "pre fyzické utrpenie človeka, tak pre duchovné vyprahnutie a túžbu po Bohu (Ž 42,3; 63,2; 143,6; Mt 5,6), čo je smäd závažnejší."² Hospodin tu ľuďom ponúka niečo, čím naplní ich najzákladnejšie potreby. Paradoxom je, že majú kupovať, aj keď nemajú čím zaplatiť. Boh človeku ponúka odpustenie a večný život. Za tieto komodity sa nedá zaplatiť žiadnymi peniazmi. Predsa však adresát je vyzývaný k tomu, aby nakupoval. Text ale neuvádza za čo je treba kupovať. Možno je to tak, že vodu a chlieb života si človek kúpi za pokoru, tzn. "za obyčajnú ochotu, teda tým, že sa človek nechá pozvať, že rád ponúknuté prijme, nechá sa nasýtiť a nebude sa za to chcieť nejako revanšovať."³ Tzn. že žiadne platidlo v tomto smere neexistuje. Človek nemá nič, čím by si mohol zrovnať účty s Bohom. Človek sa preto musí pred Bohom skloniť, pokoriť a prijať to, čo mu Boh ponúka ako milodar. Táto pokora prijímateľov môže byť zobrazená ešte ďalším spôsobom:

Siedmimi slovesami Boh u Izaiáša volá, ba núti ľudí prísť, pretože tí, ktorým je tento stôl prestretý, sú zrejme ľudia váhaví, plachí, nesmelí, rozpačití, zdráhajúci sa. Takí ľudia Pána Boha zaujímajú. Ich nabáda, aby sa odvážili, osmelili prísť a vziať si to, čo ku svojmu životu potrebujú a čo je im ponúknuté.⁴

¹ WATTS, J. D. W. Word Biblical Commentary: *Isaiah 34-66*. Grand Rapids: Zondervan, 2018 (ePub edition). 720 s. ISBN 978-0-310-58852-8. str. 478.

² BENEŠ, Jiří. Ozvěny Izaiášova volání: *Slova Izaiášova proroctví pro každodenní zamyšlení*. Praha: Návrat domů, 2012. 431 s. ISBN 978-80-7255-280-1. str. 316.

³ BENEŠ, Jiří. Ozvěny Izaiášova volání: *Slova Izaiášova proroctví pro každodenní zamyšlení*. str. 315.

⁴ tamtiež, str. 314.

Víno a mlieko predstavujú plnosť Božieho požehnania. Nejedná sa tu len o telesné napojenie a nasýtenie. Víno bolo používané aj pre lekárske účely. Milosrdný Samaritán vínom ošetroval rany mužovi, ktorého prepadli lupiči. Ďalej "víno a mlieko sa užívalo ako sviatočný nápoj pri slávnostiach"⁵. To čo je ponúknuté ľuďom v prvých dvoch veršoch sa skutočne dotýka plnosti Božích zaslúbení. Dokladajú to aj nasledujúce verše.

vv. 3-4: Duchovný smäd a hlad nemôžeme utíšiť vkladáním niečoho do úst, ale svojimi ušami. "Počutím sa má Hospodinovo slovo dostať čo najhlbšie do vnútra človeka. To má svoje závažné dôsledky. Počutie totiž súvisí s vnútorným, duchovným životom; lepšie povedané, život je na počúvaní závislý. Duša človeka, teda vnútorný človek (2Kor 4,16; Ef 3,16), žije z počutia."⁶

Dávid a zmluva, ktorú s ním uzatvoril Hospodin (vid' 2Sam 7,8-16) tu má zvláštny význam. "Zmluva s Dávidom bola základom pre nádej Izraela (najmä Júdu) na záchranu. Bola nepodmienená a istá na rozdiel od zmluvy s Mojžišom, ktorá bola podmienená poslušnosťou. Táto zmluva s Dávidom bola spoľahlivým základom dôvery Sionu, čo preukázali Izaiáš a Chizkija v Iz 37,35."⁷ Dávidova zmluva je uzatvorená iba počúvaním, preto sú ľudia vyzvaní nakloniť ucho.

Zmluva je charakterizovaná ako "večná". My máme tento výraz spojený s nekonečnosťou času, ale v hebrejskom myslení predstavuje niečo viac:

Výraz "večný" neznamena v Starom zákone "nekonečný", ale skôr nepostihnuteľný, úplne iný, mimo čas. Vek je doba nedohľadná a nepredstaviteľná. Večný je preto blízke našim slovám "budúci, trvalý, istý, spoľahlivý, konečný a definitívny". Budúcnosť však tvorí Boh, a tak "večný" znamená Bohu patriaci a Bohom tvorený. Pánom večnosti je Hospodin, preto "večnosť" je výraz pre jeho panstvo, pre kráľovstvo Božie.⁸

Zaslúbenie Božieho kráľovstva je neotrasiteľne isté. Zriadenie Božieho kráľovstva nespočíva na žiadnom ľudskom konaní, či ľudskej poslušnosti. Je to neodvratný cieľ dejín tejto zeme. Dávid sa stáva "svedkom pre ľudí". Je akýmsi vzorom, ktorého naplnenie sa uskutočnilo v Ježišovi, ktorý pochádza z Dávidovho rodu (Mt 1).

v. 5: V tomto verši sa adresát mení. Už nie je použitý mužský rod množného čísla, ale čísla jednotného. Takýmto spôsobom bol oslovený Hospodinov služobník. WATTS vo svojom komentári tento verš adresuje perzskému kráľovi Dáriusovi. "Ríša sa pod Dáriusom ďalej rozširovala a počas jeho dlhej vlády dosiahla zenit svojej veľkosti a sily. Toto sa stane kvôli YHWH vášmu Bohu."⁹ My však môžeme vnímať na základe toho, čo sme si povedali predtým, že týmto Hospodinovým služobníkom je Ježiš Kristus. On k sebe pritiahne národy. Udialo sa to po završení jeho pozemského diele, kedy sa evanjelium rozšírilo medzi pohanov do celého sveta.

⁵ tamtiež, str. 314.

⁶ tamtiež, str. 318.

⁷ WATTS, J. D. W. Word Biblical Commentary: *Isaiah 34-66*. str. 480.

⁸ BENEŠ, Jiří. Ozvěny Izaiášova volání: *Slova Izaiášova prorockví pro každodenní zamyšlení*. str. 320.

⁹ WATTS, J. D. W. Word Biblical Commentary: *Isaiah 34-66*. str. 481.

vv. 6-7: Tieto verše sú ozvenou vv. 1-2. Krásny sumarizujúci komentár k tomu podáva MACARTHUR:

Verš poskytuje krásny príklad toho, ako boli spasení ľudia behom SZ obdobia. Milosť spasenia a Božie milosrdenstvo mohla získať duša, ktorá túžila (1) hľadať (Dt 4,29; 2Pa 15,4) a (2) ktorá k nemu volala, dokiaľ ho bolo možné nájsť (65,1; Ž 32,6; Pr 8,17; Mt 25,1-13; J 7,34; 8,21; 2K 6,2; He 2,3; 3,13.15). Skutočné hľadanie vo viere ide ruku v ruku s pokáním, ktoré možno charakterizovať ako opustenie bezbožných ciest a myšlienok a odvrátenie sa od hriešneho spôsobu života k Pánovi. Hriešnik musí uveriť v Boha, poznať svoj hriech a túžiť po odpustení a po vyslobodení z tohto hriechu. Zároveň si musí uvedomovať vlastnú neschopnosť stať sa spravodlivým a splatiť u Boha svoj dlh a musí sa odovzdať Božiemu milosrdenstvu. Vtedy dostane úplné odpustenie. Jeho hriech bol prikrýty zástupnou obeťou Mesiáša (k. 35).¹⁰

Pondelok: Božie myšlienky a cesty

(Iz 55,8-13 SEkP) ⁸*Ved' moje myšlienky nie sú vaše myšlienky a vaše cesty nie sú moje cesty - znie výrok Hospodina. ⁹Lebo ako nebesá prevyšujú zem, tak prevyšujú moje cesty a vaše cesty a moje myšlienky vaše myšlienky. ¹⁰Lebo ako padá dážď a sneh z neba a nevráti sa ta, ale zavláži zem, zúrodni ju a dá jej vyklíčiť, vydá semeno na siatie a chlieb na jedenie, ¹¹tak sa stane s mojim slovom, ktoré mi vyjde z úst. Nevráti sa ku mne naprázdno, pretože urobím to, čo som si želal a dosiahne to, kvôli čomu som ho poslal. ¹²Preto vyjdete s radosťou a v pokoji vás vyvedú. Vrchy a kopce budú pred vami s radosťou plesat' a všetky pol'né stromy budú tliekať rukami. ¹³Namiesto bodľ'acia vyrastie cyprus, namiesto prhl'avy vyrastie myrta. Bude to na slávu Hospodinovho mena, na večné znamenie, čo sa nepominie.*

vv. 8-9: Tieto verše by sa mali čítať v nadväznosti na tie predchádzajúce, ktoré popisujú spôsob akým milosrdný Boh odpúšťa viny hriešnikom. "Niektorí ľudia môžu o tak veľkej ochote (odpustiť), ako je popísaná vo verši 7, pochybovať, ale Božia milosť presahuje ľudské chápanie, obzvlášť potom milosť prejavená voči Izraelu."¹¹ No predsa len tieto verše hovoria ešte niečo viac o veľkej kvalitatívnej priepasti, ktorá je medzi našim ľudským uvažovaním a Hospodinovými myšlienkami:

Boh od nás očakáva, že sa nebudeme veľkosťou svojho poznania nafukovať, povyšovať sa, vymýšľať si a že nebudeme všeteční. Naše myšlienky, úvahy a rozvažovanie sú neporovnateľné a neprimerateľné s jeho. Jeho zámery neobsiahneme. Vieme toho príliš málo na to, aby sme mohli hovoriť o nejakých Božích "plánoch". Aj to, čo nám je Bohom zjavené, filtrujeme cez náš nedokonalý, hriechom porušený a skresľujúci rozum, takže je namieste zostať voči Božiemu jednaniu pokorným a nekonštruovať si radšej žiadne systémy, modely a predstavy. Boh je vyššie, než dohliadneme, a jeho úmysly svojim rozumom nepostihneme. Stále má pred nami náskok. Chodí inými cestami a my nevieme akými. Nevedomosť a závislosť na Bohu, a nie vševedúcnosť a nezávislosť, je náš skutočný stav.¹²

¹⁰ MACARTHUR, John. Starý zákon: komentár verš po verši. Kroměříž: Didasko, 2015. ISBN 978-80-87587-17-1. str. 883-886.

¹¹ MACARTHUR, John. Starý zákon: komentár verš po verši. str. 886.

¹² BENEŠ, Jiří. Ozvěny Izaiášova volání: Slova Izaiášova prorocství pro každodenní zamyšlení. str. 321.

vv. 10-11: Pôsobenie Božieho slova na človeka je isté, ako pôsobenie dažďa na vyprahnutú zem. S účinkom Božieho slova sme počítali. Je istý rovnako pre Židov žijúcich v exile, ako aj pre nás dnes. Božie slovo má dvojaký účinok. "Je potešením pre toho, kto sa poddá Božej vôli. Ale je hrozbou a varovaním pre toho, kto sa mu tvrdohlavo bráni."¹³ Metafora dažďa pre Božie slovo je veľmi výstižná. "Božie slovo je životodarnou závlahou. Keď sa vsiakne do pôdy, teda do človeka, učiní ju (ho) úrodnou. Božie slovo má tú moc, že vyvolá zdar."¹⁴

vv. 12-13: Boli to práve perzskí králi, ktorí reagovali na Božie slovo a umožnili tak návrat exulantov z Babylona do Palestíny. "Izrael sa vráti z vyhnanstva a z rozptýlenia a bude sa radovať, že bol vyslobodený a že ho už nesuzujú nepriatelia."¹⁵

Trinásty verš to dokonca prirovnáva k situácii aká bola v raji. Už zem nebude rodiť bodľačie, je reakciou na kliatbu, ktorou Boh prekliat zem, pre ľudský hriech (Gn 3,17). Obnova zeme je niečo, čo je charakteristické pre očakávané dávidovské (resp. mesiášske) kráľovstvo.

Utorok: Zdanlivá zbožnosť

Streda: Pravý pôst

(Iz 58,1-12 SEKP) *¹Volaj z plného hrdla a neustávaj, zväčš svoj hlas ako trúba. Oznam môjmu ľudu jeho neprávosť a Jákobovmu domu jeho hriechy. ²Veď dennodenne sa ma dopytujú a túžia poznať moje cesty, ako ľud, ktorý koná spravodlivo a neopúšťa Božie právo. Žiadajú odo mňa spravodlivé súdy a túžia po mojej blízkosti. ³Prečo sa postíte, keď to nevidíš? Koríme sa a nevnímaš to. Pozri však, v deň svojho pôstu idete za svojim potešením a prehánate tých, čo ťa ťažko pracujú. ⁴Veď sa len preto postíte, aby ste sa vadili a škriepili a búšili zlostnou päťou. Nepostíte sa ako v deň keď chcete, aby váš hlas bolo počuť na výsostiach. ⁵Či toto je pôst, v ktorom mám záľubu, a deň, keď sa človek korí? Či treba hlavu skláňať ako trstina? Vrecovinu v popole si ustlať? Či toto možno nazvať pôstom a dňom milým Hospodinovi? ⁶Toto je pôst, ktorý sa mi páči: Uvoľňovať nespravodlivo nasadené putá, rozlámaj jarmo otroctva, prepustiť utláčaných na slobodu a rozbiť každé jarmo, ⁷lámať svoj chlieb hladujúcemu, zaviesť do domu biednych tulákov. Preto, keď uvidíš nahého, zaodej ho a pred svojím príbuzným sa neskrývaj. ⁸Vtedy zažiarí tvoje svetlo ako zora a tvoja rana sa rýchlo zacelí. Pred tebou pôjde tvoja spravodlivosť a za tebou Hospodinova sláva. ⁹Vtedy budeš volať a Hospodin ti odpovie, budeš volať o pomoc a on ti povie: Tu som! Ak odstrániš zo svojho stredu jarmo, ukazovanie prstom a zlomyseľné reči, ¹⁰ak sa k hladnému štedro zachováš, ubitú dušu nasýtiš, potom vyjde vo tme tvoje svetlo a tvoja temnota bude ako poludnie. ¹¹Hospodin ťa bude neprestajne sprevádzať, tvoju dušu nasýti na vyprahnutých miestach, spevní ti kosti a budeš ako zavlažovaná záhrada a vodný prameň, ktorého vody ťa nesklamú. ¹²Vybudujú sa tvoje dávne rumoviská, bude sa stavať na základoch dávnych pokolení. Budú ťa volať Opravár trhlín, a Obnovovateľ ulíc na bývanie.*

¹³ WATTS, J. D. W. Word Biblical Commentary: *Isaiah 34-66*. str. 481.

¹⁴ BENEŠ, Jiří. Ozvěny Iziášova volání: *Slova Iziášova proroctví pro každodenní zamyšlení*. str. 322.

¹⁵ MACARTHUR, John. Starý zákon: *komentář verš po verši*. str. 886.

Pre porozumenie Iz 58, je nutné si uvedomiť, do akého kontextu je táto kapitola písaná. Naozaj sa tu jedná o Boží ľud, ktorí sa vracia z Babylona a usádza sa v Jeruzaleme. Konkrétnejšie sa už jedná o dobu Nehemiáša, čas, kedy už chrámové bohoslužby fungovali, čas, kedy sa opravovali Jeruzalémske hradby.

vv. 1-4: V týchto veršoch zaznieva výčitka. Potom, ako sa druhá vlna navrátilcov pod vedením Ezdráša vrátila do Jeruzalema a znovu vybudovala chrám, boli zavedené aj bohoslužby ku ktorým neodmysliteľne patria aj pôsty. Na prvý pohľad sa zdá byť situácia idylická. Boží ľud môže opäť slúžiť Hospodinovi v jeho chráme. Avšak Izaiášove slová sršia kritikou. Verš prvý hovorí o oboznámení Božieho ľudu s jeho nepravosťami a hriechmi.

Druhý verš popisuje zdanlivú spravodlivosť ľudu, ktorá sa prejavuje tým, že sa každý deň dopytujú Hospodina, túžia poznať Hospodinove cesty. Sú "ako ľud, ktorý koná spravodlivo a neopúšťa Božie právo", tzn. že jednajú podľa Božieho zákona. Dokonca si od Hospodina "žiadajú spravodlivé súdy" a túžia po Hospodinovej blízkosti. Z vonka to všetko vyzerá byť v poriadku.

Tretí verš však ukazuje na niečo zvláštne. Hospodin nijak nereaguje na ich prejavy zbožnosti. Všetky tieto gestá sú len prázdnu formou. V skutočnosti sa majetní ľudia dopúšťali vykorisťovania svojich chudobných bratov. "Podmienky sa museli podobat' tým, ktoré našiel Nehemiáš o niekoľko desaťročí neskôr (Neh 5, 10, 13). Situácia vyústila do násilia, nátlaku a zotročenia mnohých ľudí, pričom možno niektorým priniesla bohatstvo a dočasnú bezpečnosť."¹⁶

v. 5: V piatom verši zaznieva otázka, ktorá sa týka pravosti pôstu a núti človeka k zamysleniu, že pravosť pôstu sa nedá merať vonkajšou formou.

Pôst je im akousi manipulačnou technikou, pomocou ktorej sa dožadujú splnenia toho, čo si od Pána Boha prajú. [...] Pôst sa im stal totiž len zbožným gestom. Gestá sú dôležité. Majú demonštrovať to, čo nie je zjavné, čo je skryté. Ale musia byť pravdivé, teda podložené autentickým chovaním, bytostným prežitkom a činmi. Musia byť konané z vnútornej nutnosti, nie zo zvyku či z bohoslužobnej nutnosti. [...] Pôstom sa v oboch textoch chápe určitá zmena správania, prejavov životného štýlu. Pôstnou praxou preto bolo zanedbávanie zjavu, utrápený pohľad, vrecovina, trstina a popol. Táto krátkodobá zmena správania, ktorá sa prejavila hlavne zmenou odievania, bola prejavom ľútosti. Ten, kto sa postil, vyjadroval (verejne) svoju ľútosť nad svojím neblahým správaním v snahe ukázať svojmu okoliu, že si svoje chyby uvedomuje. [...] Hospodin teda žiada vnútornú zmenu, nie iba vonkajšie gestá. [...] Pôst nie je demonštrácia určená ľuďom, ale forma komunikácie s Bohom.¹⁷

vv. 6-10: Tieto verše poukazujú čo to je naozaj pravý pôst, akým spôsobom sa má pôst dotýkať tých, ktorí žijú v blízkosti postiaceho sa. Šiesty verš predovšetkým hovorí o tom, že ten, kto sa postí, svojim pôstom prináša svojmu okoliu slobodu.

¹⁶ WATTS, J. D. W. Word Biblical Commentary: *Isaiah 34-66*. str. 516.

¹⁷ BENEŠ, Jiří. Ozvěny Izaiášova volání: *Slova Izaiášova proroctví pro každodenní zamyšlení*. str. 332-333.

Sloboda však nie je svojvôľa, anarchia, neviazanosť ani nespútanosť. Sloboda je skôr dospelosť, v zmysle byť oslobodený od jednania "pod tlakom", teda od zvonku vynúteného jednania. Sloboda potom nie je darovaná možnosť voľby (rozhodnutie), ale vymanenie z nedôstojných a odľudšťujúcich podmienok života.¹⁸

Pôst je teda predovšetkým o ničení akéhokoľvek typu otroctva. Siedmy verš pokračuje v sociálnoetických dôsledkoch pravého pôstu.

Pokiaľ sa človek postí, alebo obecne povedané, pokiaľ praktikuje náboženstvo, nemal by to robiť kvôli sebe (a pre seba), ale v prospech iného človeka. Inak povedané, pôst má pred Bohom hodnotu vtedy, ak má z neho úžitok človek vedľa mňa. To, na čom Hospodinovi záleží, pokiaľ ide o naše jednanie, čoho si na nás Boh všíma, je - ako naše jednanie slúži k dobru ľuďom okolo nás (Iz 58,6-7). [...] V texte sa konkrétne hovorí o rozdávaní chleba a šiat ako vecí nevyhnutných pre prežitie. Nejde však len o púhe rozdávanie, ale o rozdávanie zo svojho. O zdieľaní sa s tým, čo mi bolo darované. Zdieľať svoj dostatok s tými, ktorí dostatok nemajú, je potom aj obsahom výroku o prijímaní utlačaných do svojho domu. Proste byť tu pre druhých, napomáhať druhým k tomu, aby prežili, a zriekať sa svojho nie vtedy, keď ja uznám za vhodné, ale keď to potrebuje môj blížny. [...] "A od tela svojho sa neskrývaš." Hospodin nám oznamuje, že vie o tom a počíta s tým, že my už dávame. Predpokladá u nás určité jednanie. Ak by ho nepredpokladal, tak nás k tomu bude vyzývať. Ale on to nerobí. Vychádza z toho, že nie sme ľahostajní, teda, že už dávame chlieb aj odev potrebnému. Dáva nám tým najavo nie len to, že vie, čo je v nás, ale tiež to, že nám verí. Hospodin akoby tu vyznával svoju vieru v človeka, keď nám hovorí: "A od tela svojho sa neskrývaš." Hospodin v nás predpokladá dobro, súciti, lásku. Nenabáda nás k tomu, ale pripomína nám len to, čo v nás už je.¹⁹

Výsledkom takéhoto jednania je, že postiaci sa človek "svieti" (v. 10). Pravý pôst sa prejavuje radosťou, nie zachmúrením. Radosťou nie len toho, kto sa postí, ale aj tých, ktorí sú v jeho blízkosti.

Pomáhať druhým znamená uzdravovať sám seba, hovorí Izaiáš. Ale nie len to. Výsledkom solidarity, ktorá je prejavom pravého pôstu, je jas. Ako by sa človek, ktorý sa prestane sústreďovať sám na seba, ale pod vplyvom Hospodinovho slova sa obrátil k blížnym, celý presvetlil, ba rozžiaril. ... Ten jas nemá zdroj v človeku a jeho dobrých skutkoch, ale len v Hospodinovej sláve... Tá svedčí o Božej blízkosti a Božom súhlase. Je to Boh sám, ktorý z človeka činiaceho pôst svieti. Skutky spravodlivosti, tj. jednanie podľa Hospodinovho slova, idú ruku v ruku (ako rub a líc toho istého) s Božou slávou.²⁰

v. 11: Tento verš prisľubuje, že Hospodin bude sprevádzať toho, kto sa stará o ohrozených. Sám Hospodin sa o ohrozené skupiny obyvateľov stará "a podporuje tých, ktorí v tomto ohľade konajú jeho vôľu"²¹. Inak povedané, človek, ktorý žije v harmónii s Bohom, od Hospodina prijíma, aby mohol rozdávať. Neznamená to, že takémuto človeku sa budú všetky ťažkosti vyhýbať. Dostane sa aj na vyprahnuté miesta, ale aj na týchto miestach bude jeho

¹⁸ tamtiež, str. 334.

¹⁹ tamtiež, str. 335-336.

²⁰ tamtiež, str. 338.

²¹ WATTS, J. D. W. Word Biblical Commentary: *Isaiah 34-66*. str. 518.

duša nasýtená. Takýto človek sa stane odolným a bude naplnený pokojom napriek nepriaznivým okolnostiam. Je prirovnaný k zvlažovanej záhrade a k vodnému prameňu. Tzn. že človek, ktorý žije v súlade s Hospodinom je pre svoje okolie ako oáza pokoja, ako vodný prameň, ktorý zachraňuje hynúceho.

v. 12: Tento text naráža na obnovu Jeruzalema potom, ako sa Judejci vracali z babylonského exilu. Človek, ktorého život je v súlade s Hospodinom (tzn. je požehnaním pre svoje okolie), je tu charakterizovaný ako "opravár" a "obnoviteľ". Všetky tieto charakteristiky sedia na Ježiša Krista. Mesto je často len symbolom obyvateľov, ktorí v ňom žijú. Jeruzalém je teda len symbolom pre Boží ľud. Kristus skutočne prišiel opraviť a obnoviť svoj ľud.

Štvrtok: Čas pre nás

(Iz 58,13-14 SEkP) ¹³*Ak v deň sobotného odpočinku, v môj svätý deň, odvrátiš nohy od konania toho, čo sa ti páči, ak deň sobotného odpočinku budeš volať rozkošou, ak Hospodinov svätý deň bude tvojou slávou, a budeš ho sláviť tak, že sa nevydáš na svoje cesty a nebudeš robiť to, čo sa ti páči a viesť plané reči, ¹⁴nájdeš rozkoš v Hospodinovi. Umožním ti vznášať sa nad výšinami zeme a nasýtím ťa dedičstvom tvojho otca Jákoba, lebo ústa Hospodina prehovorili.*

v. 13-14a: Dôraz na sobotu je tu daný jednoducho preto, že "zachovávanie soboty bolo symbolom poslušnosti celého Mojžišovho zákona"²². Zachovávanie soboty je tu dané dvoma pozitívnymi (sobota má byť rozkošou a slávou) a troma negatívnymi (nepodnikať cesty, neviest' plané reči a nerobiť to čo sa ti páči) spôsobmi. Výraz "plané reči" v hebrejskom texte nenájdem. Záver verša je doslovne preložený nasledovne: "nerobíš cesty tvoje a nehľadáš potešenie tvoje a hovoríš slová." Tento text musíme chápať v danej súvislosti, ktorá je u Neh 13,15. Jedná sa tu o obchodné cesty, kedy Jeruzalemcia vyvážali a privážali rôzny tovar, s ktorým obchodovali. Jedná sa tu teda o podnikateľskú činnosť, teda všednú prácu, ktorou si zarábali na živobytie. Farizeji tento zákaz dovedli do extrému keď stanovili limit počtu krokov, ktoré mohli Židia v sobotu prejsť. Úspešné obchody ich naplňali potešením a "hovoríť slová" musíme tiež vnímať v tomto kontexte obchodnej činnosti. Rozhodne to neznamena, že by človek nemohol v sobotu rozprávať o bežných veciach. Naopak samotná sobota má byť "rozkošou tvojou". Slovo *óneg* "rozkoš, labužníctvo" je odvodené od slovesa 'ng, ktoré znamená "mať pôžitok, kochať sa, osviežovať sa, veseliť sa s pôžitkom..."²³ Sobota je tu charakterizovaná ako slávnostný deň, kedy sa máme radovať, pretože sme boli otrokmi a Hospodin nás vyviedol svojou mocnou rukou. Máme sa radovať, pretože šesť dní činil Hospodin nebesia aj zem a siedmy deň dokončil svoje dielo a odpočinul. Sobota je znamením toho, že žijeme v súlade so svojím Stvoriteľom a Vykupiteľom. Sobota je dňom radosti, veselia, dňom upevňovania vzťahov, nie je to deň náreku ani pôstu v tom klasickom význame.

²² MACARTHUR, John. Starý zákon: Komentár verš po verši. str. 889.

²³ PÍPAL, Blahoslav. Hebrejsko-český slovník ke Starému zákonu. 4. vyd. Praha: Kalich, 2006. 188 s. ISBN 80-7017-029-8. str. 122.

Človek sa má radovať nad tým, ako Hospodin zasiahol do jeho života a ako zasahoval v dejinách. Takto človek doslova "bude mať pôžitok podľa Hospodina" (v. 14a)

v. 14bc: Frázy "vznášať sa nad výšinami zeme" a "nasýtiť sa dedičstvom Jákobovým" sú obe metafory a znamenajú "ničím nerušené vlastníctvo krajiny"²⁴. Záverečná formulácia "lebo ústa Hospodinove prehovorili" dodáva dôraz celému predchádzajúcemu odseku, pretože sa jedná o reč samotného Boha, preto ju treba brať vážne a je možné jej plne dôverovať.

Použité zdroje a literatúra

BENEŠ, Jiří. Ozvěny Iziášova volání: *Slova Iziášova proroctví pro každodenní zamyšlení*. Praha: Návrat domů, 2012. 431 s. ISBN 978-80-7255-280-1.

Biblia Hebraica Stuttgartensia. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1997. ISBN 978-3-438-05222-3.

Biblia: Slovenský ekumenický preklad. 5. Vyd. (3. opravené vyd.) Banská Bystrica: Slovenská biblická spoločnosť, 2015. ISBN 978-80-85486-97-1.

MACARTHUR, John. *Starý zákon: komentár verš po verši*. Kroměříž: Didasko, 2015. ISBN 978-80-87587-17-1.

PÍPAL, Blahoslav. *Hebrejsko-český slovník ke Starému zákonu*. 4. vyd. Praha: Kalich, 2006. 188 s. ISBN 80-7017-029-8.

WATTS, J. D. W. *Word Biblical Commentary: Isaiah 34-66*. vol. 25. Grand Rapids: Zondervan, 2018 (ePub edition). 720 s. ISBN 978-0-310-58852-8.

²⁴ WATTS, J. D. W. *Word Biblical Commentary: Isaiah 34-66*. str. 519.